

Wandelroute

De Grootte Heide

route 2: Heide en vennen

Afstand: 7,6 km
Tijdsduur: 2:00 uur

Een leuke en gevarieerde wandeling door De Grootte Heide met onderweg informatie van Rob van der Burg, expertmedewerker ecologie van de Coöperatie Bosgroep Zuid Nederland.

Start parkeerplaats: Huisvenseweg 14,
5591 VD Heeze

Luisterpunt 1 op parkeerplaats. **A** Het gebied, waarin u zo gaat wandelen heet De Grootte Heide. Het is een zeer uitgestrekt natuurgebied van wel 1100 hectare. Wij gaan een gevarieerde wandelroute lopen door een landschap dat er nog grotendeels hetzelfde uitziet als ruim 100 jaar geleden: vennen, heide en kleine bosjes. Het gebied is ontstaan tijdens de laatste IJstijd, zo'n 70.000 jaar geleden. Er lag hier weliswaar geen poolijs, maar in deze ijsskoude kale, bevroren vlakte had de wind vrij spel. In die tijd zijn dekzandlagen afgezet. Dekzand is een onvruchtbare grondsoort, waarop vrijwel alleen heide wilde groeien. Vroeger had je daarom hier een weidse blik over de uitgestrekte heidevelden. Ook waren er vele grote en kleine vennen. Aan de linkerkant ziet u een ontginningsboerderij uit 1906. Op dit moment is hier de Bosgroep Zuid Nederland gevestigd. De Bosgroep is tegenwoordig betrokken bij de ontwikkeling en beheer van bos- en natuurterreinen, zoals hier bij De Grootte Heide. **B** De Grootte Heide is in eigendom van Brabant Water, Het Brabants Landschap en de gemeente Heeze-Leende. **C**

D

G

E

F

H

- 1 Vanaf de parkeerplaats lopen we terug naar de verharde weg en daar gaan we rechts.
- 2 We volgen de oranje routebordjes, zoals op de foto. Het is mogelijk dat hier en daar de routebordjes verdwenen zijn of slecht zichtbaar vanwege hoge begroeiing. Het is daarom raadzaam om de routebeschrijving nauwkeurig te volgen. **D**
- 3 Volg de verharde weg. U komt 2x langs een ANWB-paddenstoel met nr 21513 en 21919. **E** **F**

Luisterpunt 2 onderweg op de verharde weg. Hebt u gemerkt dat de weg ietsje naar beneden loopt? We lopen nu het oude Huisven in, dat een eeuw geleden is ontgonnen en drooggemaakt. Na de tweede paddenstoel ziet u aan uw rechter hand een zogenaamd broekbos. **G** In de winter kan dit grotendeels onder water staan. De grondwaterstand varieert hier nogal sterk. De bomen worden hier niet oud en het is ook geen geschikte grond voor allerlei soorten bomen. Berken en enkele wilgensoorten kunnen hier wel groeien. Ook zie je in dit bos een ondergroei met moerasplanten. U kunt in het broekbos onder meer veenmossen, Snavelzegge, Wolfspoot en Moeraswalstro aantreffen. Ten gevolge van de hoge waterstand wordt ook veen gevormd.

- 4 Loop nu verder totdat u bij de slagboom komt.
- 5 Voor de slagboom gaan we rechts het zandpad in. **H** Achter deze slagboom heeft vroeger een boerderij gestaan. Dat is nog te zien doordat er andere struiken en bomen staan. Zo staan er nog een paar oude fruitbomen.
- 6 Op de viersprong gaat u naar links.

Luisterpunt 3 bij het open veld. U ziet aan de linker kant een open veld. Hier werden vroeger de politiepaarden getraind. Achteraan op het terrein is een vliegveldje voor modelzweefvliegtuigjes. Dit gebruik stamt nog uit de tijd dat het terrein van de gemeente was. Drinkwatervoorziening was vroeger een taak van de gemeenten en iedere gemeente had zijn eigen terreinen om drinkwater te winnen. Naderhand heeft een drinkwaterbedrijf deze taak overgenomen. Vroeger telde Nederland heel veel kleine drinkwaterbedrijven. Op dit moment zijn er nog maar 10. Brabant Water is een van de grootste drinkwaterbedrijven van Nederland. Binnen het voorzieningsgebied van Brabant Water liggen maar liefst 69 gemeenten met in totaal 2,4 miljoen inwoners.

- 7 Loopt u nu verder tot de viersprong.
- 8 Op de viersprong gaat u rechts. Er staat een routebordje.
- 9 Bij de Y-splitsing gaat u over een smal paadje rechtdoor. Let op: niet de mountainbikeroute volgen. U ziet 25 meter verder aan uw rechterhand een ven.

Luisterpunt 4 bij het ven. Het ven dat u nu rechts van u ziet, is een zogenaamd verlandingsven. Een aantal jaren geleden heeft men de grond hier vrijgemaakt en afgeplagd, zodat er op de oude leemachtige bodem weer een ven kon ontstaan. Als er niets gedaan wordt, groeit dit ven langzaam maar zeker weer dicht en ontstaat er een hoogveentje. Hier zult u dus allerlei bijzondere planten kunnen aantreffen. U vindt hier de kleine en ronde zonnedauw, de witte snavelbies en ook veenmos groeit hier makkelijk.

LOOP NU VERDER RECHTDOOR.

- 10 U loopt nu eerst langs het ven en daarna krijgt u een weiland aan uw rechterhand. Let ook op de routepaaltjes.
- 11 Aan het einde van de wei, gaat u op de T-splitsing naar links.

- 12 De route volgen, u loopt door een laan waaraan aan twee kanten eiken staan.
- 13 Bij het routebordje rechtdoor, het linker smalle paadje van de Y-splitsing in. Er loopt hier ook nog een mountainpad doorheen. Loop in ieder geval rechts langs de grote eik, richting een groot ven.

Luisterpunt 5 bij Het Veeven. Het Veeven heette vroeger Het Verven, het lag immers ver van het dorp, maar door een overschrijffout is het Het Veeven geworden. Van alle Nederlandse vennen ligt maar liefst driekwart in Brabant. De vennen hebben een wisselende waterstand en kunnen daarom steeds in grootte verschillen. Van oudsher komen de vennen voor in de heidegebieden. Hei groeit goed op dekzand en in de laagtes ontstonden de vennen. De vennen zijn heel belangrijk voor het natuurgebied. Verdroging en verzuring bedreigen echter deze vennen. Sinds begin jaren negentig is het beheer van de Grote heide gericht op het herstellen van de natuur. De resultaten zijn al duidelijk zichtbaar. Op veel plaatsen zijn de oorspronkelijke planten weer teruggekeerd. Op de venoevers en in de vennen zien we de witte waterranonkel, waterpostelein, moerashertshooi en klein blaasjeskruid. Het Veeven is in de zomer droog en staat in de

winter vol water. Het moet daarom regelmatig geplagd worden om het open te houden. Het veeven is tevens het leefgebied van de blauwe heikikker, hoewel deze kikkers maar hooguit 2 dagen blauw zijn. **P**

LOOP NU VERDER EN VOLG DE ROUTEPAALTJES.

14 De route gaat eerst een gedeelte om het ven heen en gaat dan verder het bosje in.

15 Bij de T-splitsing naar links, volg de routepaaltjes.

16 We lopen nu tussen Het Veeven en Het Kleine Veeven door. We lopen over de zandrug van de zandverstuiving. **Q**

17 Bij het bankje gaan we schuin rechtdoor. Blijf steeds dit pad volgen. **R**

Luisterpunt 6 bij het heideveld. Aan het eind van de zomer kunt u hier een bijzonder vlindertje tegenkomen, namelijk het gentiaanblauwtje. **S** Het gentiaanblauwtje is aan de bovenkant blauw en aan de onderkant grijsbruin en het heeft daar ook twee rijen zwarte vlekken. Het verhaal hierover is wonderbaarlijk. Op dit heideveld moeten in juli en augustus de gentiaanklokjes bloeien. **T** De eitjes van het gentiaanblauwtje worden

afgezet op de bloemen en de kelkbladeren van deze klokjesgentiaan. Hier komen de rupsjes uit. Na een dag of 10 laten de rupsen zich op de grond vallen. En nu komt de grote truc!! De rups lokt twee soorten knooppieren die op deze heide moeten leven naar zich toe. Dat zijn de bosstreekmier en de ruwknooppier. Ze doet dat door een heerlijk geurtje te verspreiden dat precies hetzelfde ruikt als van de mierenlarf.

De mieren worden zodoende om de tuin geleid, omdat ze denken dat de rups een mierenlarf is. De rups wordt vervolgens meegedragen naar het mierenest om daar in de mierenkraamkamer verder verzorgd te worden door de werksters. Ze krijgt lekker voedsel van de mieren, hetzelfde voedsel als ook de mierenlarven krijgen. In augustus verpoppen de rupsen zich. Na een hele winter in het mierenest gelogeed te hebben, komt de vlinder uit de pop. Maar nu komt het bedrog uit en moet de vlinder maken dat ze wegkomt uit het mierenest. Ze moet zich nu verdedigen tegen de aanvallende mieren. Maar ook daarvoor heeft ze een truc. Op het achterlijf van de vlinder zitten zoveel schubben, dat de poten en de bek van de bijtende mieren vol komen te zitten. De vlinder kan zo door de gangen van

het mierenest naar buiten komen, de vrijheid tegemoet. Het is een wonder van de natuur, nietwaar?

LOOP NU DOOR TOT HET FIETSPAD.

18 Ga bij het fietspad rechtdoor. Er staat een ANWB-paddenstoel nr 21510. Volg het routepaaltje. Rechts in de verte ziet u over de autoweg een ecoduct. Het ecoduct verbindt het natuurgebied de Grootte Heide met het natuurgebied Valkenhorst. Over het ecoduct kan het wild van het ene natuurgebied naar het andere komen.

19 Blijf het fietspad volgen en ga ook met de bocht mee.

20 Gaat u bij het bankje naar rechts, kijk ook weer naar het routebordje.

21 Aan de rechtekant ligt weer een ven.

 Luisterpunt 7 bij het ven. Het ven aan uw rechterhand heet het Diepe Meerven. De bodem van het ven bestaat uit voornamelijk uit een leemlaag, waarop het water blijft staan. Het zand dat op deze leemlaag lag, is grotendeels door de wind weggestoven en heeft ergens anders de stuifzandruggen gevormd. Begin vorige eeuw maakte het Meerven nog deel uit van de Grootte heide, dat zich uitstreckte tot

over de Belgische grens. De heide werd toen voornamelijk gebruikt voor het houden van schapen. Ook werden er plaggen afgestoken, die als strooisel in de stallen werden verspreid. Zo'n 100 jaar geleden is men begonnen met het ontginnen van de heide. Ook werden de heidevelden vol geplant met bos, want houtwinning bracht geld op. Dit stuk heide is gespaard gebleven en men plagt zelfs stukken grond om de vergraste heide weer in de oude staat te herstellen. U gaat dit verderop vast nog zien.

In het Diepe Meerven groeit veenpluis met een opvallende lange, witte vruchtpluis. Ze staan van juni tot augustus in bloei.   Aan de andere kant van het Diepe Meerven ligt het Droge Meerven. Dit is een groot ven, dat regelmatig droog valt, vandaar de naam. Ga niet het vlinderbruggetje over, maar volg het zandpad.

22 We blijven steeds het pad volgen.

23 We steken de viersprong over en lopen het fietspad op.

24 Als we weer bij een viersprong gekomen zijn, steken we die ook recht over.

Y

1

2

Z

3

4

25 Iets verder staat een routepaaltje bij een paaltje van de wandelknooppuntroute. Hier gaan we links en lopen het bospad in. (Y) (Z)

26 100 meter verder ziet u een meetput van Brabant Water staan.

27 Blijf op dit brede zandpad totdat u bij een ijzeren slagboom komt.

28 Loop voorbij de ijzeren slagboom.

29 Ga op de viersprong rechts. Volg steeds de paaltjes.

30 Op de driesprong gaan we naar links.

Luisterpunt 8 wandelend door een laan met eiken. U wandelt door een gebiedje dat ontgonnen is. Aan uw linker hand ziet u een lager gelegen weiland. Dit is een oud ven, dat drooggemaakt is. Langs de weg zijn eiken aangeplant. Op het eerste gezicht zijn het allemaal dezelfde eiken, maar dat is niet zo. De meeste eiken zijn inlandse eiken. Die herkent u aan de wat ruwere schors. Er staan ook hier en daar Amerikaanse eiken. Bij de Amerikaanse eik is de bast een stuk gladder en omdat in Amerika alles groter is, zijn ook de bladeren van de Amerikaanse eik groter. (1) We lopen dit

laantje helemaal uit.

31 Einde van de weg, ga op de T-splitsing links. Bij wandelknooppunt 94, we gaan dus richting 93. (2)

32 Bij de viersprong gaat u naar rechts.

33 Volg de routepaaltjes, dus op de viersprong rechts.

34 Na 100 meter gaat u bij een houten slagboom links het bos in. Volg steeds de routepaaltjes.

35 Bij de t-splitsing naar links.

36 Bij de viersprong naar rechts.

37 Bij de verharde weg gaat u weer links. (3)

Even verderop is de parkeerplaats, waar u aan onze route begonnen bent. Hopelijk vond u het een aangename, afwisselende en interessante route om te lopen. (4) U hebt zelf kunnen zien waarom deze wandeling 'heide en vennen' heet.